

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

Artium tristis ianua

urn:nbn:de:bsz:31-101049

Sic vos non vobis fertis aratra bo-
ves,

Et reliqui ejusdem sententiae versiculi in vulgus chymicorum non ineptè dici poterunt, si ea, quae ex officina vitiius artis indies prodeunt, consideremus. Ea verò sitne chrysopeia, id est, ad aurum faciendum efficax, Item ànne exemplis probari possit verè aliquandò hac arte aurum factum esse, nec ne, non est nostri instituti hic inquirere. hæc si quis velit consulat auctorem mag. Disq. lib. 1. cap. 5. Illud tantum hic dicam, chymicos quidè multa egregia humanoq; generi planè utilia incidenter, & veluti aliud agentes, in usum mortaliū protulisse, plurimos tamen corū, non modo nihil ex arte ista compendii fecisse, sed omnibus exhaustos prope cladibus, omniū egenos facultates suas in fumo situ, ac pulvere, misere assumpsisse; idq; ipsi alchymiae autores & fautores, Geber, Lullus, & alii satis indicat, cū suos monent ne animis destituātur. quoties oleū & operā perdidisse sese non rarò animadvertunt; sed ex integro philosophari incipiant, (ita isti studiū chymicū satis superbè tanquā per excellentiā, nūcupant) Quid dicam? frustra sapit, qui sibi non sapit.

Mart. Delrio. Disquis. Mag. lib. 1. cap. 5.

Artem chymicam, quae medicina ad-
miniculatur, sanè laudo, & vene-
ror, ut physiologiae fetū præstantissimum:
in ventricem auri potabilis: spiritus enim
subtilissimos ex metallis, plantis, gemmis
que educens, quo subtiliora hoc puriora,
& quo puriora, hoc efficaciora remedia

Indienmen recht wil insien watter daghe lijk
uyt de smisse der alcumisten voortkomt, men
sal aen de selve dese veerfkens van Virgilius
wel moghen toepassen.

*Dat het schaepjen wolle gheeft,
Dat de by' om honich sweeft,
Dat den os uyt ploeghen gaet,
Komt niet tot der dieren baet.*

Ick en wil hier niet treden inde be-
merckinge of dese konste waerachtig
gout kan voortbrengē, dan niet: an-
dere hebben daer van wijt en breet
geschrevē. Dit wil ic hier alleenlijk
aenwysen, dat wel waer is, dat de al-
cumistē wel veel nutte dingē, als int
voorby gaen, hebben ontdeckt. maer
de nutticheyt daer van komt de vin-
ders der selver minst te passe, alsoo
meest al wat by henliedē gevondē is,
de vinders so diere heeft ghekoft, dat
vele van henlieden in stof, roock, en
stanck haer middelen verblasen heb-
bende, eyntelijck totte uyerste ar-
moede zijn komen te vervallen, en-
de door het onnoodighe te soecken,
het noodige quijt geworden zijnde,
hebben alsoo vrouwen en kinderen
naeckt en bloot of op den dijk, of
voor het galthuys henen ghestelt.

*prabet, &c. Interea tamen hac ars non
convenit nisi opulentissimis: multi enim
hac arte depauperantur, & in causa sunt
ut uxores & liberi cogantur indigno que-
stu se sustentare, idque vel ipsi chymici
scriptores testantur: nam Geber, non er-
go, inquit, hac scientia egenti & pauperi
convenit, sed potius est illis inimica.*

Z 2

PSALM.

Sy vergaderen ende en weten niet wie het krijghen sal.

VAt lust het menigh mensch met handen ende voeten
 Hier in dit aerden hol, gelijc een mol te wroeten?
 Het gaet hem als het fret, hy vvoelt sijn leven langh
 En siet, ey lieve, siet; een ander heeft den vangh:
 De loon van sijn gevvoel, en van sijn angstigh slaven
 Is maer een oude slet, om in te zijn begraven.
 Rijst hooger, vveerde ziel, en vry al verder siet;
 Dat u geluckigh maeckt is hier beneden niet.

Quod capis, alter habet.

E*Cquid adhuc atris caput abdis, homuncio, lustris?*
Ecquid adhuc vili pectora condis humo?
Tu viverra tuis, tu mente manique laboras,
Et mox qui predâ gaudeat, alter erit:
Alter erit; qui vina cadis depromat avitis,
Vah! dabitur cineri trita lacerna tuo.
Si sapis, ergo putri tandem caput exere terrâ;
Quaeque rapi nequeant premia, disce sequi.

ECCLES. 4. 17.

*Mon œil ne voyt jamais assez de richesses, & ne pense point pour
 qui travaille ie & prive ma personne de bien?*

AQuoy te fert, mortel, par avarice, & rage,
 Par peine, par labeur de consumer ton age?
 Ne vois tu pas qu'aux tiens ne fers que de furet?
 La peine est seule a toy, un autre a le banquet.

QVOD